

Đáp án đề thi vào 10 môn Văn Cao Bằng năm 2023 - 2024

I. ĐỌC HIỂU

Câu 1. Đoạn văn trên trích trong tác phẩm "Những ngôi sao xa xôi" của Lê Minh Khuê.

Câu 2. Lời dẫn trực tiếp có trong đoạn trích: “- Trinh sát chưa về!” - Dấu hiệu nhận biết là dấu ngoặc kép.

Câu 3.

- Chị Thao: Cương quyết, tinh thần trách nhiệm cao trong công việc.
- Nhân vật tôi (Phương Định): Có tinh thần kỉ luật, tinh thần đồng đội, sự quả cảm không sợ hi sinh.

II. LÀM VĂN

Câu 1.

1. Mở đoạn: Giới thiệu vấn đề cần nghị luận: lối sống có trách nhiệm trong xã hội.

2. Thân đoạn

a. Giải thích khái niệm sống có trách nhiệm

- Sống có trách nhiệm là làm tròn nghĩa vụ, bổn phận với xã hội, trường lớp, gia đình và bản thân...; dám làm, dám chịu trách nhiệm về những hành động của bản thân.

b. Vì sao cần phải sống có trách nhiệm?

- Sống có trách nhiệm là một chuẩn mực để đánh giá nhân cách, sự trưởng thành của một người.

- Là một nét sống đẹp, là phẩm chất cần có của những người trẻ hiện đại.

- Là hành động khẳng định giá trị bản thân, dấu hiệu cơ bản, quan trọng của việc hòa nhập với cộng đồng, giúp cho cuộc sống chung trở nên tốt đẹp hơn.

c. Biểu hiện của sống có trách nhiệm

- Đối với học sinh:

- + Chăm lo học tập tốt, hoàn thành bài tập về nhà và chuẩn bị bài mới trước khi đến lớp
- + Nghiêm chỉnh thực hiện các quy định của nhà trường
- + Có tinh thần yêu nước...

- Đối với công dân:

- + Thực hiện tốt quy định của nhà nước, của pháp luật
- + Có trách nhiệm với bản thân, với gia đình và mọi người xung quanh.
- + Có trách nhiệm với bố mẹ, với anh chị em, với những lời nói mà mình nói ra hằng ngày đối với họ.
- + Biết ý thức bảo vệ môi trường, ngăn chặn những hành vi xấu xa...

d. Bàn luận mở rộng

- Phê phán, lên án những kẻ sống vô kỷ luật, thiếu trách nhiệm đối với bản thân và xã hội.

e. Bài học nhận thức và hành động

- Sống có trách nhiệm là một lối sống đúng đắn cần phải được cổ động và thực hiện phổ biến trong cộng đồng.

- Mỗi con người cần phải sống có trách nhiệm để góp sức mình xây dựng quê hương, đất nước.

3. Kết đoạn

- Khái quát lại vấn đề: Trong thời đại ngày nay, lối sống có trách nhiệm với bản thân, với cộng đồng và đất nước rất cần thiết, trở thành động lực để phát triển đất nước và xây dựng văn hóa xã hội lành mạnh, tiến bộ.

- Liên hệ bản thân: Em sẽ học tập tốt để trở thành người có trách nhiệm.

Câu 2

a) Mở bài

- Giới thiệu vài nét về tác giả Hữu Thỉnh.

- Giới thiệu khái quát bài thơ Sang thu.

- Dẫn dắt vấn đề và trích dẫn đoạn thơ cuối bài:

b) Thân bài: Phân tích 2 khổ cuối bài sang thu

*Khổ 2

a. Khổ 2: Khung cảnh đất trời lúc vào thu và cảm nhận tinh tế của nhà thơ

Sông được lúc dềnh dàng

Chim bắt đầu vội vã

- Không gian nghệ thuật của bức tranh thu mở ra vô cùng rộng lớn từ “sông” cho đến bầu trời nơi tung những đàn chim tung cánh.
- Hình ảnh nhân hóa đối lập: “sông – dềnh dàng”, “chim – vội vã” -> làm nổi bật sự thay đổi, chuyển biến của mùa thu.
- Sông “dềnh dàng” bởi mùa thu, tiết trời yên ả, ôn hòa, gió nhẹ nên sông cũng trôi chậm chậm, thong thả và êm dịu.
- Chim “vội vã” bởi thu đã qua, thời gian để tìm nơi trú ẩn, thức ăn cho mùa đông cũng không còn nhiều, phải tất bật hơn.

Có đám mây mùa hạ

Vắt nửa mình sang thu

- Hình ảnh thời khắc giao mùa độc đáo, tinh tế: “đám mây mùa hạ” – “vắt nửa mình sang thu” -> dường như mùa hạ còn lưu luyến chút ít dư vị nhân gian nên còn ngần ngại, tinh nghịch “vắt nửa mình sang thu.”
  - Đặc sắc nghệ thuật: hình ảnh thơ nhiều sức gợi, các sự vật được miêu tả sống động, có hồn, sử dụng biện pháp đối lập làm tăng thêm vẻ đẹp độc đáo khi chuyển giao qua mùa thu.
- * Khổ 3: Những biến chuyển biến âm thầm của tạo vật và suy ngẫm về cuộc đời người lúc chớm thu

"Vẫn còn bao nhiêu nắng

Đã vơi dần cơn mưa"

+ “vẫn còn”, “vòi dần” -> các tính từ chỉ mức độ bớt dần chỉ mức độ rằng hạ đang nhạt dần, thu đậm nét hơn.

+ Nắng: hình ảnh cụ thể của mùa hạ. Nắng cuối hạ vẫn còn nồng, còn sáng nhưng đã nhạt dần, yếu dần bởi gió se đã đến chứ không chói chang, dữ dội, gây gắt.

+ Mưa: đã ít đi. Con mưa mùa hạ thường bất ngờ chợt đến rồi lại chợt đi. Từ “vòi” có giá trị gợi tả, diễn tả cái thưa dần, ít dần, hết dần những cơn mưa rào ào ạt, bất ngờ của mùa hạ.

=> Mùa hạ như vẫn đang vẫn vương, níu kéo điều gì nhưng hiện thực vẫn cứ thế chảy trôi, thời gian vẫn cứ tuần hoàn.

*"Sấm cũng bớt bất ngờ
Trên hàng cây đứng tuổi"*

+ Hình ảnh ẩn dụ "sấm":

Nghĩa thực: hiện tượng tự nhiên của thời tiết. -> Hình ảnh thực của tự nhiên sang thu sấm thưa thớt, không còn dữ dội làm lay động hàng cây nữa.

Nghĩa ẩn dụ: Những vang động bất thường của ngoại cảnh, của cuộc đời

+ “bớt bất ngờ” -> nhân hóa chỉ trạng thái của con người.

+ Hình ảnh ẩn dụ “Hàng cây đứng tuổi”

Nghĩa thực: hình ảnh tả thực của tự nhiên về những cây cổ thụ lâu năm.

Nghĩa ẩn dụ: thế hệ những con người từng trải đã từng vượt qua những khó khăn, những thăng trầm của cuộc đời.

=> Những con người từng trải, đã nếm được hết mùi vị ngọt ngào, cay đắng, mặn mà hay chua chát của cuộc sống, đã trải qua những khó khăn của cuộc đời, thì giờ đây sẽ không phải rơi vào tình thế xao động hay lung lay trước những biến cố của vòng xoáy cuộc đời nữa.

* Đánh giá đặc sắc nghệ thuật

- Nghệ thuật nhân hóa, ẩn dụ
- Sử dụng tính từ chỉ trạng thái, mức độ
- Hình ảnh chân thực.

c) Kết bài

- Khái quát lại giá trị nội dung, nghệ thuật 2 khổ thơ.
- Cảm nhận của em về 2 khổ thơ.

Đề thi vào lớp 10 môn Văn Cao Bằng năm 2023 - 2024

**SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
CAO BẰNG
ĐỀ CHÍNH THỨC**

**KỶ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10 THPT
NĂM HỌC 2023 – 2024**

Môn thi: Ngữ văn

Thời gian: 120 phút (không kể thời gian phát đề)

I. ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc đoạn văn:

Chị Thao cầm cái thước trên tay tôi, nuốt nốt miếng bích quy ngon lành: “Định ở nhà. Lần này nó bỏ ít, hai đĩa đi cũng đủ”, rồi kéo tay áo Nho, vác xéng lên vai và đi ra cửa.

Tôi không cãi chị. Quyền hạn phân công là ở chị. Thời gian bắt đầu càng lên. Trí não tôi cũng không thua. Những gì đã qua, những gì sắp tới... không đáng kể nữa. Có gì lí thú đâu, nếu các bạn tôi không quay về? Điện thoại réo. Đại đội trưởng hỏi tình hình. Tôi nói như gắt vào máy:

- Trinh sát chưa về!

(Ngữ văn 9, tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, tr.116)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. (1,0 điểm) Đoạn văn trên trích trong tác phẩm nào? Tác giả là ai?

Câu 2. (1,0 điểm) Xác định và nêu dấu hiệu nhận biết về hình thức của các lời dẫn trực tiếp trong đoạn văn.

Câu 3. (1,0 điểm) Đoạn văn trên gợi lên những vẻ đẹp phẩm chất nào của các nhân vật?

II. LÀM VĂN (7,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Viết một đoạn văn (khoảng 150 chữ) trình bày suy nghĩ của em về tinh thần trách nhiệm của mỗi người trong cuộc sống.

Câu 2. (5,0 điểm)

Phân tích đoạn thơ sau:

Sông được lúc dềnh dàng

Chim bắt đầu vội vã

Có đám mây mùa hạ

Vắt nửa mình sang thu

Vẫn còn bao nhiêu nắng

Đã vơi dần cơn mưa

Sấm cũng bớt bất ngờ

Trên hàng cây đứng tuổi.

(Hữu Thỉnh, Sang thu, Ngữ văn 9, tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, 2005, tr.70)

ĐỀ CHÍNH THỨC

MÔN: NGỮ VĂN

Thời gian: 120 phút (không kể thời gian giao đề)
(Đề thi gồm: 01 trang)

I. ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc đoạn văn:

... Chị Thao cầm cái thước trên tay tôi, vuốt nốt miếng bích quy ngon lành: "Định ở nhà. Lần này nó bỏ ít, hai đứa đi cũng đủ", rồi kéo tay áo Nho, vác xéng lên vai và đi ra cửa.

(Tôi không cãi chị. Quyền hạn phân công là ở chị. Thời gian bắt đầu càng lên. Tri não tôi cũng không thua. Những gì đã qua, những gì sắp tới... không đáng kể nữa. Có gì li thú đâu, nếu các bạn tôi không quay về? Điện thoại réo. Đại đội trưởng hỏi tình hình. Tôi nói như gắt vào máy:

- Trinh sát chưa về!

(Ngữ văn 9, tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, tr.116)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. (1,0 điểm) Đoạn văn trên trích trong tác phẩm nào? Tác giả là ai?

Câu 2. (1,0 điểm) Xác định và nêu dấu hiệu nhận biết về hình thức của các lời dẫn trực tiếp trong đoạn văn.

Câu 3. (1,0 điểm) Đoạn văn trên gọi lên những vẻ đẹp phẩm chất nào của các nhân vật?

II. LÀM VĂN (7,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Viết một đoạn văn (khoảng 150 chữ) trình bày suy nghĩ của em về tinh thần trách nhiệm của mỗi người trong cuộc sống.

Câu 2. (5,0 điểm)

Phân tích đoạn thơ sau:

... Sóng được lúc dềnh dàng

Chim bắt đầu vội vã

Có đám mây mùa hạ

Vắt nửa mình sang thu

Vẫn còn bao nhiêu nắng

Đã vơi dần cơn mưa

Sấm cũng bớt bất ngờ

Trên hàng cây đứng tuổi.

(Hữu Thỉnh, *Sang thu*, Ngữ văn 9, tập hai,
NXB Giáo dục Việt Nam, 2005, tr.70)

HẾT

(Thí sinh không được sử dụng tài liệu, Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm)

Họ và tên thí sinh: HOÀNG.....THỊ.....KIM.....NGÂN..... Số báo danh: 22.....275.....

Họ tên, chữ ký của Cán bộ coi thi 1:.....